

FOTO: JAROSLAV SKALICKÝ

KURIOZITY

Kromě běžných vlaků se vydává na cestu do nejvyšší železniční stanice v Evropě na Jungfrauoch také Eiger **Ambassador Express**, který si může najmout uzavřená společnost do 68 osob. V luxusním vlaku renovovaném ve stylu Belle Époque se podává šampaňské, přičemž stoly s mramorovou deskou se nakládají podle sklonu trati. Originální bar pamatuje vůbec první cestu v roce 1912.

Z Montreux přes Gruyères do města Broc a zpět jezdí od června do října jednou týdně **Čokoládový expres**. Cestující sedí v panoramatickém vagónu nebo v secesním voze Pullman Wagen z roku 1915, přičemž součástí výletu je prohlídka sýrárny v Gruyères a exkurze s degustací v továrně na výrobu proslulé švýcarské čokolády firmy Cailler-Nestlé v Broku.

Na tratích švýcarských drah se nacházejí unikátní technická díla. Mistrovským dílem je například viadukt Landwasser, jehož elegantní ohyb končí vjezdem do tunelu. Postaven byl v roce 1902 na šesti štíhlých obloucích. Při stavbě nebylo použito lešení, ale střed každého pilíře tvořila železná konstrukce, kterou dělníci obezdívali.

→ a dále do Ženevy nebo Bernu, je nejkratším vlakovým spojením mezi Ticinem a francouzskou částí Švýcarska, respektive hlavním městem země. Po úzkokolejné trati o rozchodu 1000 mm vyjel první vlak v roce 1923. Celková její délka je 52 km, z toho 20 km leží na švýcarském území, větší část v Itálii. Od počátku je trať elektrifikovaná a vlaky cestu urazí za půldruhé hodiny.

Jízda údolím Centovalli Sta údolí a italským Valle Vigizzo přináší krásné pohledy na okolní krajinu. Pod tratí se otevírají hluboké propasti, nad ní se tyčí vysoké rozežkané skály, z nichž se snášejí dlouhé provazce vodopádů. Smíšený les přechází v lavinu jehličnanů, trať lemují kaštanové háje a louky. Do hlubokého údolí brzy padá tma a ostře kontrastuje s ještě dlouho do večera ozářenými vrcholky Alp v dálí, na nichž se celý rok drží sněh. Co chvíli kola zaduní na mostech a viaduktech, kterých je na trati celkem 83, třicetkrát se vagón ponoří do tmy při průjezdu tunely. K technickým zajímavostem jistě také patří desítky soukromých lanovek, které přetínají údolí. Jejich majitelé je používají k dopravě zásob a materiálu do svých chat.

Centovallina, jak místní obyvatelé trať familiárně nazývají, prochází mnoha malebnými vesničkami, nad nimiž se tyčí štíhlé kostelní věže. Kopíruje také tok říčky Melezzy, která se klikatí údolím. Kousek za Intragnou ji přetíná honosný římský most, k němuž vede od silnice kamenná stezka. Melezza hojně napájená prudkými bystřinami se v třpytivých kaskádách řítí mezi balvany a v klidnějších zátočinách vytváří malá jezírka.

Turisté vyjíždějí železnicí do stanice Verdasio, odkud je lanovka vyveze do oblasti Rasy. S výškou devíti stovek metrů je výchozím bodem k výšlapům na blízké vrcholy, z nichž se nabízejí úchvatné výhledy na jezero Maggiore. Lanovka na opačnou stranu údolí míří na Monte di Comino ve výšce 1138 m, kde začíná několik značených stezek, procházejících krásnou přírodou a malými kamennými vesničkami jakoby přilepenými na svahy.

Švýcarské expresy

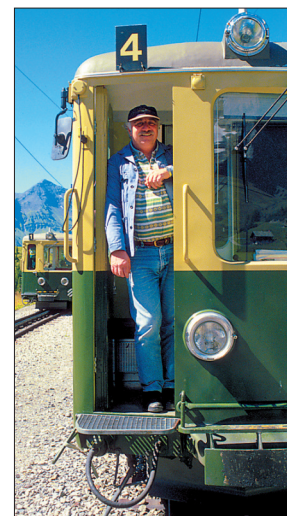
Ledovcovému expresu se říká nejpomalejší rychlík světa. Vzdálenost 300 km ze Zermattu do Svatého Mořice urazí za osm hodin, cestujícím však mnohdy ani tato doba

k vychutnání krás švýcarské velehorské krajiny nestačí. Vlak cestou překoná 291 mostů a projede 91 tunely.

Po legendárním švýcarském hrdinovi z 13. století je pojmenován Expres Viléma Tella. Trasa spojuje německy mluvící centrální část země se slunným „italským“ Ticinem na jihu. Součástí cesty je průjezd 15 km dlouhým Gotthardským tunelem a plavba parníkem po jezeře Vierwaldstättersee.

Krásné přírodní scenérie se střídají za okny Expressu Golden Pass, který od jezera Vierwaldstättersee projíždí centrálním Švýcarskem a Bernskými Alpami až na Švýcarskou riviéru na březích Ženevského jezera. Míjí při tom šest jezer a tři ledovce a řadu kulturních památek.

Do čtveřice klasických švýcarských výletních expresů patří ještě Bernina expres, který spojuje Chur v kantonu Graubünden s italským Tiranem. Od ledovců Berninského průsmyku ve výšce 2253 m n. m. sjíždí k palmám v středomořském Tiranu, a tak projíždí několika vegetačními

pásmy. Ve švýcarských expresích jsou zařazovány vagóny s velkými okny, která dovolují cestujícím skvělé výhledy na okolní krajinu. ●

JAROSLAV SKALICKÝ